

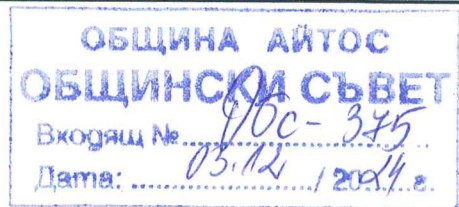
ЗА СТАНОВИЩЕ
ОТ П.Е. ОЕТ - АЙТОС

ОБЩИНА АЙТОС

ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

До
Общински съвет
град Айтос

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА от Васил Едрев – кмет на Община Айтос

ОТНОСНО: Приемане на годишна програма за развитие на читалищната дейност в Община Айтос през 2025 г.

Уважаеми госпожи и господа общински съветници,

Законът за народните читалища /ЗНЧ/ урежда учредяването, устройството, управлението, дейността, имуществото, финансирането, издръжката и прекратяването на народните читалища. Съгласно чл. 26а, ал. 2 от Закона, кметът на общината е оправомощен да внася в Общинския съвет годишната програма за развитие на читалищната дейност на база постъпилите предложения на председателите на народните читалища на територията на общината.

Програмата за развитието на читалищната дейност в община Айтос през 2025 г. е съобразена със стратегическите документи за развитие на общината, с политиката на местната власт за укрепване и утвърждаване на читалищата като уникални духовни и културни средища, съхраняващи националната култура и идентичност. Основните направления и приоритети са регламентирани и произтичат от ЗНЧ.

Предвид гореизложеното, предлагам Общински съвет- Айтос да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА и чл.26а, ал.2 от Закона за народните читалища, Общински съвет Айтос

РЕШИ:

1. Приема годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Айтос за 2025 г., съставляваща Приложение №1.

ВАСИЛ ЕДРЕВ
КМЕТ НА ОБЩИНА АЙТОС

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА АЙТОС ЗА 2025 ГОДИНА

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е разработена в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища, съгласно представените предложения от председателите на Народните читалища от Община Айтос за дейността им през 2025 година.

Съгласно чл.2, ал.2 от Закона за народните читалища, читалищата са юридически лица с нестопанска цел. Те са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни институции в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи.

Програмата за развитие на читалищната дейност в община Айтос за 2025 година продължава целенасочената работа през годините за утвърждаването на читалищата, развиващи дейност на нейната територия, като културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции. Съхранявайки българските обичаи и работейки активно за тяхното популяризиране, народните читалища възпитават и утвърждават националното самосъзнание. Изключително активно се развива любителското художествено творчество, организират се празненства, концерти, чествания, младежки дейности. Събират се и се разпространяват знания за родния край, а жителите по населени места имат осигурен достъп до информация чрез поддържането на библиотеки, интернет и др.

Основните дейности, които извършват читалищата са: библиотечно-информационна, културно-просветна, любителско-художествено творческа, съхранение и доразширяване на школите, клубовете и кръжоците по интереси, които са насочени към удовлетворяване на потребностите на местното население от култура, информираност, съхранение на нематериално културно наследство на всяко населено място, осигуряване на приемственост между поколенията и др.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА И АНАЛИЗ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ

Местните читалищата участват активно в обществения живот и в реализирането на културния календар на общината. Те отстояват своята роля на културни центрове, на духовни средища, на места за общуване и контакти, на взаимовръзката между поколенията, между миналото и настоящето. Чрез своята дейност те служат за изграждане и утвърждаване на националното самосъзнание, за запазването на родното, традиционното и автентичното.

Основно културните дейности се осъществяват от Дирекция „Култура, Образование, Вероизповедание, Здравеопазване и Спорт” на общината и мрежата от читалища.

На територията на Община Айтос дейност развиват следните читалища:

1. НЧ „Васил Левски- 1869”- гр. Айтос
2. НЧ „Иван Кожухаров- 1928“- с. Карагеоргиево
3. НЧ „Изгрев- 1927“- с. Тополица
4. НЧ „Светлина- 1932”- с. Черноград
5. НЧ „Наука- 1927г.“- с. Чукарка
6. НЧ „Пробуда- 1925“- с. Пирне
7. НЧ „Петър Житаров- 1928“- с. Караново
8. НЧ „Кирил и Методий- 1929“- с. Пещерско
9. НЧ „Пробуда- 1929“- с. Мъглен
10. НЧ „Христо Ботев- 1928“- с. Съдиево

Всички читалища са съдебно регистрирани и са вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата. Стандартът за издръжка на читалищата е разчетен за една субсидирана бройка и включва средства за заплати и осигуровки. Те се помещават и извършват дейност в сгради, собственост на община Айтос предоставени за безвъзмездно стопанисване и ползване.

Основните направления и приоритетните задачи в читалищната дейност са регламентирани и произтичат от Закона за народните читалища и от общинската културна политика, осъществявана на основание на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на културния календар. Те са ориентирани към развитието и обогатяването на културния живот в общината и задоволяването на потребностите на гражданите чрез своите основни дейности: съхранение, укрепване и развитие на традициите на българския народ; възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание и на културната идентичност; обмен между културите на различните етноси; осигуряване на достъп до информация и комуникация; насърчаване на социалното единство и солидарността между различните социални групи; развитие и утвърждаване на духовните и културни ценности на гражданското общество; разширяване възможностите на читалищата за предоставяне на услуги, свързани с осигуряване на продължаващо образование, личностна реализация и ново ниво на компетентност на гражданите.

1. Развитие на библиотечната дейност- Библиотечната дейност е една от основните функции на читалищата. В библиотеките се събират, обработват, организират, съхраняват библиотечни и други информационни носители, чрез които се предоставят общодостъпни услуги за населението. Читалищата осигуряват свободен достъп за своите читатели, като служителите работят и за привличане на нови читатели сред младите хора, за създаване на трайни навици за четене и получаване на знания и умения. В рамките на тези дейности, с помощта на различни методи и форми на работа (уреждане на кътове с литература, срещи с ученици, литературни четения, летни занимания, честване на значими годишнини на

български и международни автори, отбелязване на Ден на библиотекаря и др.), се създават условия за пълноценно използване на библиотечния фонд.

За попълване на библиотечния фонд се работи по различни програми и проекти.

С цел да отговорят на съвременните потребности през последните години се налага библиотеките да предоставят компютърни и интернет услуги, които се налагат като все по-необходими в ежедневната работа. Чрез тях се осигурява на местната общност възможност за допълнителна информация, знания и комуникация. По този начин читалищата се превръщат в съвременен информационен център, достъпен за широк кръг от потребители и представлява основен елемент от културната, образователната и възпитателната структура на обществото.

2. Любителско художествено творчество- Съществена част от дейността на читалищата е грижата за поддържане, разширяване и развитие на любителското художествено творчество. Целта на тази дейност е съхранение на ценностите на българския народ и особено на нематериалното културно наследство - автентичните традиции, обичаи, бит и фолклор на всяко населено място в общината.

Ежегодните културни прояви и традиционни празници спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията и обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството.

Читалищните колективи на територията на общината участват активно в реализирането на публичните прояви в духовната сфера, в местни, регионални и национални конкурси и фестивали в страната съобразно жанровата им определеност.

3. Организиране на културни прояви- Активно участие на художествено-творческите формации в културните прояви в община Айтос; пресъздаване на обичаи и празници от културния календар.

За запазване на фолклорната традиция читалищата възобновяват ритуали, свързани с различни традиционни празници– „Бабинден“, „Трифон Зарезан“, „Лазаровден“, „Цветница“, „Великден“ и „Коледа“. По традиция в организацията на селищните празници основна роля имат местните читалища съвместно с кметствата. За реализирането на инициативите се търси и подкрепата на детски градини, училищните ръководства и местни организации, с които се работи на добро ниво.

4. Участие на фестивали и конкурси- Участие в общински, регионални, национални и други конкурси и фестивали.

5. Подобряване квалификацията на читалищните служители- участие на щатните служители в семинари, обучения и др., свързани с повишаване квалификацията им по основните читалищни дейности и работа по проекти.

6. Чествания на празници и годишнини- Читалищата ежегодно организират изяви по различни поводи, чествания, годишнини от местен и национален характер, организират и възстановяват автентични обичаи и местни празници, характерни за даденото населено място, представят българските празници и обичаи свързани с традиционния и православен календар.

7. Работа по проекти- За да продължи да се развива културният живот в общината, е необходимо координирано сътрудничество с културните институции и използване възможността за кандидатстване по финансиращи програми с проекти за различни дейности и инициативи. С тяхна помощ, читалищата ще допринесат за задоволяване на определени обществени потребности. Това е възможност за всяко едно читалище да реализира своята цел чрез осигуряване на алтернативно финансиране и освен културно-просветна дейност да утвърждава и социалната си значимост в малките населени места на общината. Общината е партньор и винаги ще подпомага техните усилия в тази насока.

II. ПРОБЛЕМИ

В читалищните организации в община Айтос се открояват следните проблеми, които влияят негативно на дейността им: ограничени финансови възможности; негативни демографски проблеми; липсват новаторство и предприемчивост; в недостатъчна степен се работи по програми и проекти.

III. ЦЕЛ

Основната цел на програмата е обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като важни обществени институции в културния живот на общината, като се има предвид и факта, че в малките населени места те създават почти целия културен живот, обединявайки местната общност.

IV. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2025 ГОДИНА:

Основните направления са ориентирани към развитието и обогатяването на културния живот в общината и задоволяването на потребностите на гражданите чрез:

1. Съхранение, запазване и популяризиране на културното наследство;
2. Развитие на библиотечната дейност;
3. Запазване на културното наследство;
4. Осигуряване на достъп до информация и разнообразен книжен фонд;
5. Художествено – творческа дейност;
6. Подобряване квалификацията на читалищните служители;
7. Чествания на празници и годишнини;
8. Финансово осигуряване.

СПЕЦИФИЧНИ ДЕЙНОСТИ ПО НАПРАВЛЕНИЯ

ПРИОРИТЕТ НИ НАПРАВЛЕН ИЯ	СПЕЦИФИЧНИ ДЕЙНОСТИ	СРОК	ОТГОВОРНИК
1. Съхранение, запазване и популяризиране на културното наследство.	1.1 Създаване на етнографски музейни сбирки. 1.2. Извършване на краеведческа дейност. 1.3 Да се иницират фолклорни прояви и събития по българския обреден календар.	През годината През годината През годината	Читалищно настоятелство Читалищни секретари Читалищни секретари
2. Развитие на библиотечната дейност.	2.1 Библиотечно- информационно обслужване на гражданите. 2.2 Обогатяване и поддържане на библиотечния фонд. 2.3 Експониране на изложби и кътове с литература. Насърчаване на любовта към четенето сред децата. 2.4 Премиери на книги и срещи с творци. 2.5 Библиотечни услуги и достъп до информация на хора в неравностойно положение. 2.6 Да се следят програми и се изготвят проекти за решаване на проблеми по основните направления: - закупуване на нова литература - извършване на ремонтни дейности - закупуване и внедряване на нова техника 2.7 Изграждане на тематични кътове, посветени на забележителни годишнини на автори и празници от календара.	През годината През годината През годината през годината съгласно годишния календарен план съгласно годишния календарен план	Библиотекари Библиотекари Читалища, община Библиотекари библиотекари библиотекари
3. Запазване на културното наследство.	3.1. Организиране на мероприятия за припознаване и изучаване на културно-историческото наследство на родният край.	През годината	Читалищни секретари
4. Осигуряване на достъп до информация и разнообразен книжен фонд.	4.1 Подпомагане на гражданите да повишават своята информационна грамотност и възможностите им за достъп до образование и култура.	През годината	Библиотекари

5.Художествен о-творческа дейност.	5.1 Развиване и подпомагане на дейността на съществуващите школи и кръжоци за работа с децата, певчески и самодейни групи и клубове, танцови състави. 5.2 Участие на групите в местни празници, общински, регионални, международни и др. събори и конкурси. 5.3 Инициативност при провеждане на местни празници и традиции. Изграждане на групи по интереси- за изработване на мартеници, сурвакници, боядисване на яйца и др.	През годината През годината През годината	Читалищни секретари Читалищни секретари Читалищни секретари
6. Подобряване квалификацията на читалищните служители.	6.1 Участие в организирани обучения, семинари, кръгли маси, дискусии, работни срещи по проблемите на читалищата с цел повишаване компетенциите и развитие на читалищата. 6.2 Повишаване на квалификацията на служителите в читалищата.	През годината постоянен	Читалищно настоятелство Председатели
7. Чествания на празници и годишнини.	7.1 Чествания на бележити дати и годишнини. 7.2 Изготвяне на годишни календарни планове за провеждане на празници и чествания, свързани с местни и национални дати и годишнини.	Съгласно годишния план 100 г. НЧ „Пробуда-1925“ с. Пирне	Читалищни секретари Читалищно настоятелство месец май 2025 год.
8. Финансово осигуряване.	8.1 Целесъобразно изразходване на предоставената държавна субсидия. 8.2 Да се търсят алтернативни приходоизточници- национални, оперативни и други програми за осигуряване цялостната дейност на читалищата.	През годината През годината	Читалищно настоятелство Читалищно настоятелство

V. ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОГРАМАТА:

Съгласно чл. 26а, ал.4 от Закона за народните читалища, председателите на читалища представят ежегодно до 31 март пред кмета на общината и общинския съвет доклади за осъществените читалищни дейности в изпълнение на Програмата и за изразходваните от бюджета средства през предходната година.

VI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ:

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне за опазването и съхраняването на културно-историческото наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници и събития, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край; подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования; уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес към получаване на нови знания.

Забележка: Неразделна част към Програмата за развитие на читалищната дейност в община Айтос за 2025 година са конкретните План-програми на отделните читалища в общината, намиращи се за сведение в дирекция „КОВЗС” и са с отворен характер за допълване и промени.

ВАСИЛ ЕДРЕВ

КМЕТ НА ОБЩИНА АЙТОС

